

Парасина В., Криворучкіна О.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції розвитку виробництва сільськогосподарської продукції в усьому світі все більше акцентують увагу на органічні технології, не винятком є і Україна. Так, протягом останніх років спостерігається стрімка зміна смаків та переваг споживачів на здорові та екологічні продукти, що забезпечує постійне зростання попиту на сирі і органічні продукти, що перевищував темпи виробництва навіть у період економічної кризи. У період з 2003 по 2013 роки органічний ринок ЄС збільшився в 4 рази, тоді як площа сільськогосподарських земель під органічне виробництво зросла лише вдвічі. Як результат, високий ступінь залежності від органічного імпорту з-за межі ЄС надає прекрасні можливості для потенційних виробників та експортерів у сусідніх країнах Східної Європи, зокрема з України.

Що ж таке взагалі органік?

Виробництво органічної продукції – діяльність, де під час вирощування виключається використання хімічних добрив, консервантів, пестицидів, ГМО, тощо, та на всіх етапах виробництва застосовуються методи, принципи та правила для отримання екологічно чистої продукції та збереження і можливе відновлення природних ресурсів.

Наразі, традиційна їжа домінує на вітчизняному ринку України, тоді як органічні продукти відіграють другорядну роль. Це підтверджується дослідженням Федерації органічного руху України [4] та даними Державної статистичної служби України. Внутрішній попит на органічну продукцію на ринку України розвивається повільно. Тому метою дослідження визначено провести аналіз стану органічного виробництва в Україні та пріоритети і перспективи його розвитку.

До завдань дослідження слід віднести: визначення сучасного стану виробництва органіки в Україні; визначення

проблем, що стають на шляху його подальшого розвитку; оцінка перспектив на напрямків подальшого розвитку ринку органічної сільськогосподарської продукції.

Ефективність упровадження органічного виробництва базується на: використанні технологій та методів екологічного вирощування; скороченні втрат корисних речовин у ґрунті; зменшенні хімічного навантаження за рахунок використання безпечних добрив; впровадженні природоохоронних розробок – утилізації або знешкодженні відходів; зменшенні кількості шкідливих викидів підприємств у навколишнє середовище, використанні сучасних технологій уловлення, фільтрації та абсорбції шкідливих речовин [1].

Станом на 2015 рік частка органічних продуктів на внутрішньому ринку України становила біля 0,1 відсотка. Однак в останні роки споживання органіки постійно зростає, особливо у великих містах. У 2010 році національний ринок органічних продуктів оцінювався в 2,4 млн. Євро; в 2016 році - 21,2 млн. євро, тобто збільшився в 8,8 раз. [4].

Наповнення внутрішнього ринку органічними продуктами відбувалося за рахунок збільшення виробників ринку (за 2005-2015 роки кількість органічних господарств зросла до 210, або майже в 3 рази) та завдяки розширення сертифікованих площ, необхідних для вирощування органічних культур (за 2010-2015 роки зросла у 1,7 рази).

У майбутньому очікується зростання кількості органічних виробників за рахунок малих та середніх ферм. Найбільша питома вага в структурі органічного вирощування сільськогосподарської продукції займає зернові культури, бобові та олійні культури. За даними IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements – Міжнародна Федерація органічних сільськогосподарських рухів), частка споживання органічної продукції в загальному обсязі в найближчі роки в Україні становитиме 12,9 %.

За сприятливих кліматичних умов, родючих ґрунтів та ефективного аграрного сектора українське сільськогосподарське виробництво перевищує попит на внутрішньому ринку. Враховуючи надлишок, доступний для експорту, Україна має високий потенціал для конкурентоспроможного органічного

виробництва, зокрема щорічну можливість продажу таких товарів на зовнішніх ринках оцінюють до 50 мільйонів євро. Зараз основними покупцями органічної продукції є ЄС - потенційний експортний ринок багатьох органічних продуктів з України, у тому числі зернових, олійних культур, сухофруктів, фруктів, ягід, горіхів, трав і мед; а також США та Канада.

З 1 січня 2016 року ЄС і Україна почали застосування положень поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), як наслідок з обох сторін відбулось взаємне відкриття ринків для товарів і послуг, що створює нові можливості для компаній, інвесторів, споживачів і громадян України та ЄС. Зокрема, угода націлена на сприяння торгівлі та прямих іноземних інвестицій в екологічно чисті товари та екологічні продукти, послуги та технології. Таким чином, прогнозується, що ПВЗВТ стимулюватимуть модернізацію сільського господарства та поліпшить умови праці, що сприятиме розвитку українського органічного сектору.

11 квітня 2018 р. у Києві відбулося опрацювання проекту Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» внаслідок чого вирішили підготувати пропозиції щодо внесення ряду змін до законопроекту, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної органічної продукції і розширенню зовнішніх ринків її збуту. Крім цього, гарантуватиме споживачам впевненість у органічних продуктах, сприятиме захисту справжніх операторів ринку від недобросовісної конкуренції та псевдо-органіку, створить прозоріші умови здійснення господарської діяльності з виробництва та обігу органічних продуктів. [4].

Перехід на органічне виробництво сприятиме покращенню екологічної ситуації в країні. Адже, використання органічних технологій у сільському господарстві знизить пестицидне навантаження, зменшить внесення хімічних добрив, виключить можливість застосування генетично модифікованих сортів рослин, що в цілому сприятиме покращенню агроекологічного стану ґрунтів, водних ресурсів, повітря та навколишнього середовища загалом.

Список використаних джерел:

1. Dovgan, O. M. and Mandybura, Ya. V. (2013), Organic production: essence, objective necessity, efficiency. Sustainable development of economy, no. 1, pp. 200–206.
2. Maslak O. The status and prospects of the organic agricultural products market in Ukraine / Oleksandr Maslak. // Baltic journal of economic studies. – 2017. – №2. – с. 81–85.
3. Мартинюк А. Сучасний стан виробництва органічної продукції в Україні / Андрій Мартинюк. // agricultural and resource economics. – 2017. – №4. – с. 109–122.
4. Федерація органічного руху в Україні: Органік в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>.

Першко О.

*Студент 2 курсу магістратури економічного факультету
КНУ імені Тараса Шевченка*

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблеми економічної безпеки почали досліджуватись представниками вітчизняної економічної науки порівняно недавно. Нині питання забезпечення економічної безпеки України розглядається як один із найважливіших національних пріоритетів, що вимагає посиленої уваги представників владних структур, політичних партій, науковців, широкої громадськості. Саме тому останнім часом відбувається процес систематизації та концептуалізації цього поняття, як наукової категорії.

У Законі України "Про основи національної безпеки України", прийнятому Верховною Радою України 19 червня 2003 р., зазначається, що одним з принципів забезпечення національної безпеки є своєчасність і адекватність заходів захисту національних інтересів реальним і потенційним загрозам. Серед пріоритетних національних інтересів проголошено створення конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки та забезпечення постійного зростання рівня життя і добробуту